

ZMIENIAJĄC PUNKT WIDZENIA

W dniach 18 – 19 maja odbyła się w Krakowie międzynarodowa konferencja SFA – „Zmieniając punkt widzenia”. Była ona zwieńczeniem trzyletniego polsko-holenderskiego projektu MATRA „Podejście Skoncentrowane na Rozwiązaniach nową metodą w systemach opieki społecznej i edukacji”.

Pierwszy dzień Konferencji poświęcony był głównie podsumowaniu trzyletniej pracy wokół Projektu. Dr Katarzyna Ornacka i dr Dorota Pawlus (Uniwersytet Jagielloński) przedstawiły wyniki badań ewaluacyjnych w odniesieniu do podstawowych odbiorców Projektu (grupa biorąca udział w trzyletnim szkoleniu prowadzonym przez przedstawicieli Uniwersytetu *Fontys* i ich współpracowników z Wielkiej Brytanii i Polski) oraz odbiorców kursów prowadzonych przez instytucje implementujące Metodę SFA w Polsce.

Badania potwierdziły, że również i w Polsce (w innych krajach bowiem Metoda cieszy się dużą popularnością) użyteczność Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach zarówno w obszarze edukacji, jak też pomocy społecznej, jest wysoka. Na uwagę zasługuje fakt, że oprócz skutecznego wykorzystywania Metody SFA w pracy zawodowej, uczestnicy kursów podkreślali użyteczność przyswojonego sposobu myślenia w kreowaniu lepszej jakości życia osobistego.

Uczestnicy Konferencji mieli sposobność wysłuchania dwóch ciekawych wykładów, dr Gale Millera (USA) i Tomasza Świtka, podczas których każdy z autorów w specyficzny dla siebie sposób zgłębiał esencję Metody SFA.

W sesji popołudniowej prezentacji dokonywały instytucje implementujące Metodę na terenie Śląska i Małopolski.

Prezentacja dr Lucjana Misia i Beaty Dąbrowskiej z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczyła prowadzenia modułów SFA w ramach akademickiego programu nauczania – dla studentów dziennych i podyplomowych. Składała się z 3 części. W części I prowadzący przedstawili swoje doświadczenia w obszarze pracy edukacyjnej ze studentami na bazie SFA. Część II stanowiły elementy praktyczne, dotyczące technik pomagających klientom/pacjentom/studentom w refleksji nad własnym życiem. Część III prowadzący poświęcili na przedstawienie przyszłych planów, dotyczących bardziej precyzyjnego dostosowania modułów szkoleniowych do potrzeb różnych grup studentów oraz rozszerzenia formuły kształcenia uniwersyteckiego w zakresie Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach.

Ewa Reczek, Anna Karczmarska-Maderak i Urszula Strzednicka, reprezentujące Fundację na Rzecz Dzieci ze Środowisk Zagrożonych „Plus”, poprowadziły prezentację „Od problemu do celu – droga na skrót”. Zawierał on praktyczne ćwiczenia w obszarze przeformułowania problemu na cel oraz budowania charakterystycznych dla SFA pytań: zorientowanych na cel, wydobywających zasoby oraz zgłębiających sposoby radzenia sobie na drodze do celu. Zaprezentowane zostały również doświadczenia prowadzących we wdrażaniu Metody w placówkach pomocy społecznej i edukacji.

Z kolei Małgorzata Biłka, Renata Golonka, i Beata Jurasz-Wolny z Kolegium Służb Społecznych w Bielsku – Białej poprowadziły warsztat pt. „W poszukiwaniu rozwiązań”. Zostały w nim przedstawione działania wdrażające SFA w obszarze edukacji i pracy socjalnej, podjęte na terenie Bielska-Białej. Autorki warsztatu zaproponowały przećwiczenie wybranych elementów Metody, takich, jak: konstruowanie celu, poszukiwanie wyjątków i komplementowanie.

Prezentacja Beaty Łęckiej i Krystyny Szczęsnej-Witkowskiej z Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego *Metis* w Katowicach składała się z dwóch części. W I części opisane zostały podjęte przez ROM-E *Metis* działania edukacyjne w zakresie Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach, uwzględniające potrzeby placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych województwa Śląskiego. W części II zaprezentowano próbę pracy nad czynnikami kształtującymi dobrą atmosferę w zespole pracowniczym, z wykorzystaniem narzędzi SFA. Uczestnicy warsztatu mieli sposobność przyjrzenia się zespołom, w których pracują, pod kątem ich zasobów, wizji małej zmiany i własnych potencjalnych działań na ich rzecz.

W drugim dniu Konferencji, po zapoznaniu się z kolejnymi doniesieniami, dotyczącymi rezultatów prowadzonego Projektu, tym razem przedstawianymi przez kierowników ze strony Polski - dr Lucjan Miś z *UJ* oraz Holandii - dr Thieu Dollevoet i dr Jan Kienhuis z Uniwersytetu *Fontys* w Tilburgu, uczestnicy ponownie mieli sposobność wysłuchania wykładu dr Gale'a Millera. W tym wystąpieniu prelegent przedstawił słuchaczom ewolucję metody SFA w oparciu o praktyczne doświadczenia własne oraz doświadczenia czołowych ośrodków amerykańskich (w Wisconsin, Kalifornii oraz Milwaukee), z którymi związani byli m.in twórcy SFA. Steve de Shazer i Insoo Kim Berg. Wykład zawierał również szerokie omówienie pewnych praw i tzw. „punktów krytycznych” dla metody. Ich źródłem są nauki pokrewne, m.in. psychologia ogólna, społeczna, socjologia (np. „prawo małej liczby”, zagadnienia kontekstowości, badanie intuicji). Teoria uzupełniana była ciekawymi przykładami, w których wykorzystanie przez autora humoru pozwalało lepiej przyswajać niełatwe (a dla niektórych uczestników Konferencji całkiem nowe) treści.

Część popołudniową stanowiły warsztaty prowadzone przez gości zagranicznych i – jako jedyne przedstawiciela Polski - Tomasza Świtka. Warsztaty obejmowały różne obszary pracy z zastosowaniem SFA (m .in. pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną, klientami pomocy społecznej, instytucjami zajmującymi się zarządzaniem).

Victoria Baldwin (Texas U.S.A.), Jos Kienhuis (Holandia) oraz Sue Young (Wielka Brytania) dali uczestnikom okazję zapoznania się z ciekawymi propozycjami wprowadzania założeń SFA do szkół.

Victoria Baldwin przedstawiła swoim słuchaczom filozofię oraz towarzyszące jej praktyczne rozwiązania w założonej i prowadzonej przez siebie od 8 lat szkoły ponadpodstawowej w Austin w Teksasie (Garza High School), która stwarza uczniom „wypadającym” z tradycyjnych szkół możliwość zakończenia edukacji sukcesem..

Sue Young zaproponowała dwa warsztaty. Pierwszy z nich prezentował sposoby skutecznej interwencji w sytuacjach przemocy rówieśniczej w szkołach brytyjskich „na podstawie doświadczeń okręgu Hull. Drugi warsztat zbudowany był wokół wykorzystania Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach w ramach wprowadzania do szkół rządowego projektu, ukierunkowanego na korektę trudnych zachowań uczniów, pod nazwą SEAL (Społeczne i Emocjonalne Aspekty Nauki).

Jos Kienhuis dzielił się swoim doświadczeniem wprowadzania komunikacji skoncentrowanej na rozwiązaniach w Szkole Zawodowej ‘t Genseler w Hengelo w Holandii, akcentując wartość „dawania uczniom głosu” dla osiągania wspólnych celów w organizacji szkolnej.

Jan Brinkman (również przedstawiciel Holandii) oraz Martin Fletcher (Wielka Brytania) analizowali swoje doświadczenia w pracy z różnego typu organizacjami i instytucjami (np. Organizacją Pomocy Młodzieży, Muzeum i galerią sztuki , czy sądami młodzieżowymi) nad poszukiwaniem dobrych rozwiązań praktycznych w sytuacji konieczności dokonania zmian. Działania dotyczyły m.in sytuacji kryzysu i problemów z zarządzaniem. Prelegenci przedstawiali, w jaki sposób podstawowe „umiejętności skoncentrowane na rozwiązaniach” znalazły tu swoje zastosowanie.

Warsztat Jose de Ruyter (Holandia) był poświęcony pracy z klientami, naznaczonymi piętnem bezradności, nad wzrostem ich optymizmu, poprzez wydobywanie i wzmacnianie wyjątkowych elementów sytuacji noszących znamiona sukcesu i zmiany.

Tomasz Świtek zogniskował swój warsztat na doświadczeniach związanych z wprowadzaniem podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach w system interwencji opieki społecznej, leczenia odwykowego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem realiów polskich.

Przewodniczący Europejskiego Stowarzyszenia Terapii Krótkoterminowej (EBTA) – Luc Isebaert zaprezentował bliski każdemu człowiekowi temat budowania własnego szczęścia. Zaproponowana przez niego praca warsztatowa ukazywała techniki skoncentrowane na rozwiązaniach przydatne w „budowaniu zwyczajów szczęścia”.

Konferencja z całą pewnością okazała się źródłem twórczej inspiracji dla tych, którzy już wcześniej mieli okazję zetknąć się z ideami Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach.

Dla tych zaś, dla których było to pierwsze doświadczenie SFA stanowiła zapewne pierwszy istotny krok na drodze zgłębiania założeń i technik SFA. Tak więc wydaje się, iż MATRA, projekt finansowany ze środków holenderskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przyniósł w naszym kraju obfity plon.

Beata Łęcka, Krystyna Szczęsna-Witkowska